

[Gert Petersen.]

jo helt klart, at hvis de ikke kan deltage, har man ikke nogen fornøjelse af en sådan konference i det øjemed, der her er tale om. Var det ikke værd at undersøge, om den nye vesttyske regering måske ser anderledes på dette spørgsmål, end de forrige regeringer har gjort? Jeg tror, at her kunne Danmark måske tage et beskedent initiativ.

Der er altså brug for en hel serie af konferencer om Europas sikkerhed med deltagelse af alle eksisterende europæiske stater og, i betragtning af at Europa ikke kan melde sig ud af verden, med deltagelse også af De Forenede Stater og Canada. Der er brug for skabelse af en bred offentlig mening, ikke mindst på det parlamentariske plan, til fremme af en anden løsning af staternes tryghedsproblem i Europa end det hidtidige pagtarrangement.

For pagterne har hverken gjort Europa bedre eller sikrere. Den østlige pagt beskyttede i sandhed ikke Tjsekoslovakiet mod en reaktionær udvikling, men fremmede den, og med reaktionær udvikling mener jeg naturligvis den kontrarevolution, som fandt sted med de russiske troppers indmarch i Tjsekoslovakiet, hvor man standsede en udvikling af det socialistiske demokrati. Men den vestlige pagt var også ude af stand til at beskytte det græske demokrati, da det gjaldt, og den har bestandig beskyttet det portugisiske diktatur, direkte og indirekte, og igennem den stærkeste pagtdeltagers aftaler med Spanien også det spanske diktatur.

For NATOs vedkommende rummer opvurderingen af de taktiske atomvåben, som det er mit indtryk har fundet sted i den senere tid, et uhyre faremoment. De færreste tror vel på krig i Europa som følge af overlagte angreb fra den ene eller den anden side. Men krig som følge af fejlberging eller fejltagelser kan stadig ikke udelukkes, og i så fald er én ting sikker, nemlig at Europa udslettes; det synes at være meningen med den aktuelle NATO-strategi. Denne tyrkertro på, at man kan bygge fred på trusler om udslettelse, måske ikke bare af modparten, men også af éns egne allierede, er selvfølgelig ikke til gavn for freden. NATO er på ingen måde et fredsinstrument. Tværtimod har NATO-diplomatiet

gang på gang spillet fallit, hvis formålet har været — og det skal jeg da teoretisk ikke udelukke — at skabe afspænding.

Her er det tyske problemkompleks et betegnende eksempel. Nu står man endelig over for seriøse forhandlinger mellem Forbundsrepublikken og DDR. Man har fået forhandlinger i gang mellem Vesttyskland på den ene side, Sovjetunionen-Polen på den anden side. Det er udmærket. Det skyldes ikke NATO. Pagtens stærkeste magter tolererer disse forhandlinger, men har ikke givet stødet til dem. Disse forhandlinger finder imidlertid sted under langt vanskeligere vilkår set fra en diplomatisk synsvinkel i hvert fald, end hvis de var ført for længe, længe siden. Man siger, de østlige positioner nu er stivnede, men heri ligger altså også en antydning af, at de måske har været anderledes engang. Og det er rigtigt. Der var engang, da en anerkendelse af Oder-Neissegrænsen var eneføgende for Polen og spørgsmålet om anerkendelse af Østtyskland kom i anden række for Polen. Der var engang, da DDR stillede forslag om som modydelse for anerkendelse at gå med til en konføderation mellem de to tyske stater, altså sådan at de ikke blev rigtigt udland over for hinanden. Men dengang var der ingen hjemme på den anden side, eller rettere der var kun Adenauer hjemme, og det er det samme som, at der ikke var nogen, for med sin nej-politik handlede Adenauer i fuld overensstemmelse med NATO-diplomatiet.

Nu forhandler man så endelig, efter at de mere konciliante østforslag for længst er taget af bordet. Nu kræver Polen både anerkendelse af sin vestgrænse og af DDR, og DDR kræver fuld folkeretlig anerkendelse, taler ikke mere om en konføderation. Det forekommer mig, at NATO-diplomatiet har vist sig ikke alene at være stædigt, konservativt og frygtsomt, men endnu værre: det har været ubegavet. Hvornår i verdenshistorien har den ene part, forudsat den havde fuld bevægelsesfrihed, virkelig ventet med at forhandle lige til det øjeblik, da mulighederne for modydelse fra modparten var blevet reduceret til et absolut minimum? Det er, hvad der er tilfældet. Hvis jeg var politiker i Østberlin, ville jeg faktisk drage den konklusion, at man skal da bare holde fast, så får man sin vilje, for ti-